

VARIA

P. FOUBERT, C. DECLERCK en A. OOMS (eds.), *Geheimen in het recht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 280p.

“Geheimen in het Recht” is het verslagboek van een studienamiddag aan de Faculteit Rechten van de Universiteit van Hasselt, die georganiseerd werd naar aanleiding van de uitreiking van de eerste bachelordiploma’s, de opstart van de masteropleiding en de opening van de nieuwe campus in de Hasseltse binnenstad. Elk van de auteurs onderzocht vanuit zijn eigen expertise de complexe wisselwerking tussen geheimhouding en openbaarheid binnen een bepaalde rechtstak. De nadruk ligt heel duidelijk op het publiekrecht, aangezien negen van de dertien bijdragen gewijd zijn aan de geheimen tussen overheden en burgers en tussen en binnen de drie machten onderling. In een bondiger tweede deel komen de geheimen in het privaatrecht aan bod, waarbij de klemtoon bijna uitsluitend ligt op het familierecht (met uitzondering van één bijdrage over sociaal recht).

In deze bespreking lijkt het niet opportuun om een beknopte samenvatting te geven van de dertien verschillende bijdragen of enkele algemene conclusies te formuleren. Dat wordt immers al op voortreffelijke wijze gedaan door A. DE BECKER in de epiloog. Daarom beperken we ons tot het weergeven van enkele gedachten en vaststellingen die ons na het lezen van dit verslagboek zijn bijgebleven.

In de eerste plaats wordt het begrip ‘geheimen in het recht’ op extensieve wijze geïnterpreteerd. Alle klassieke thema’s die een jurist normalerwijze met geheimhouding in verband brengt, komen op voldoende uitgebreide wijze aan bod. Daarbij denken we aan het beroepsgeheim van de geneesheer (T. DE GENDT), het zakengeheim (S. DE RIDDER), het briefgeheim (C. DECLERCK), het journalistiek bronnengeheim (C. BAEKELAND) en het bankgeheim (V. ALLAERTS en S. VANGOETSENHOVEN). Daarnaast handelen er ook bijdragen over de ruimere problematiek van het al dan niet delen van informatie, zoals onder andere de informatieasymmetrie wanneer de overheid een onroerend goed van een burger wil verwerven (E. LONCKE), de informatieverstrekking bij het voltrekken van een kernramp (M. HOPPENBROUWERS, K. MERTENS en B. VANHEUSDEN), de informatieplicht aan de echtgenote of nabestaanden van een verzekeringsnemer (N. TORFS) en de vrije meningsuiting van magistraten (A. OOMS en A. WIJNANTS).

Opvallend is ook dat meerdere auteurs tot de vaststelling komen dat het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens al nadrukkelijk zijn stempel gedrukt heeft op de geheimen in ons recht of het verdwijnen ervan. Zo kan het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (art. 8 EVRM) ervoor zorgen dat individuen niet alle informatie waarover ze beschikken, steeds moeten vrijgeven. Anderzijds kan in bepaalde situaties het recht op een eerlijk proces (art. 6 EVRM) gecompromitteerd worden wanneer een partij bepaalde geheimen wil bewaren. In dezelfde optiek heeft het recht op openbaarheid van bestuur ervoor gezorgd dat de overheid bijna niets meer kan achterhouden voor de samenleving.

Een aantal auteurs eindigen met een voorstel tot wijziging van de huidige regelgeving (zoals T. MOONEN die pleit voor de invoering op federaal niveau van een mededeling van vertrouwelijke informatie aan parlementsleden onder voorbehoud van geheimhouding) of met de vaststelling dat een wetgevend initiatief zich opdringt (zoals A.M. DRAYE met betrekking tot het archeologiedecreet). Anderen spreken hun sympathie uit voor een aantal hangende wetsvoorstellen (zoals P. FOUBERT en B. CROISMANS voor het wetsvoorstel tot aanpassing van de sociale balans, dat voor een grotere

openbaarheid van looninformatie in België zou kunnen zorgen) of staan even stil bij recent geïmplementeerde wetgeving (zoals S. DE RIDDER bij het koninklijk besluit van 24 mei 2011 tot wijziging van de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State betreffende de vertrouwelijke stukken).

Vermeldenswaardig is ook dat de gehanteerde methodologie niet beperkt blijft tot het klassieke juridische onderzoek, maar dat er ook plaats is voor empirische onderzoeksmethoden. Zo bundelen J. ACKAERT en E. OLISLAGERS in hun bijdrage over de lokale coalitievorming de inzichten die vorm gekregen hebben door gebruik te maken van schriftelijke enquêtes die ze afnamen van de lokale partijverantwoordelijken.

Het boek 'geheimen in het recht' brengt je dus als het ware overal, van bij de foltering van journalisten om hun bronnen vrij te geven tot op archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Bovendien worden maatschappelijk gevoelige onderwerpen, zoals het risico op kernongevallen en de loonkloof tussen mannen en vrouwen, niet geschuwd. De keerzijde van die grote verscheidenheid aan onderwerpen zal waarschijnlijk wel zijn dat het boek niet zal uitgroeien tot een algemeen naslagwerk over geheimhouding in het recht. Het feit dat de onderwerpen gekozen zijn vanuit de eigen interessedomijnen van de verschillende auteurs, zorgt er immers voor dat de opzet van het boek te selectief en eerder beperkt is. Toch zal menig jurist die een belangstelling vertoont voor de mysteries en geheimen in het recht dit helder geschreven verslagboek met veel plezier doornemen, want zoals één van de auteurs treffend stelt *"het geheim in het recht, beste lezer, geeft zich nog niet gewonnen"*.